

ՀԱՅ ՀՈՂԺՈՂԿՈՄԱՑ
ԲԱՄԲԱԿ-ՎԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՐԱՀԱՆԳ

ԲԱՄԲԱԿԻ ԲԵՐՔԱՅԱՎԱՔԻ
ՄԱՍԻՆ

633

Հ-99

ՅԵՐԵՎԱՆ 1935

09 SEP 2010

Յպագրության համար
պատրաստեց՝ Ա. Մարուխյան
Տեխ. խմբագիր՝ Հ. Մուրադյան
Սրբագրիչ՝ Խ. Այվազյան

Հրատ. № 261, Գլավլիտ № 283, պատվՄր № 542, Թիբաժ 1000
Հանձնվել է արտադրության 1935 թ. սեպտեմբերի 2-ին
Ստորագրված է տպագրելու 1935 թ. սեպտեմբերի 7-ին
Դրուղհրատի տպարան, Յերեան, Նալբանդյան 11

633
2-99

04 AUG 2010

ՀՐԱՀԱՆԳ

ԲԱՄԲԱԿԻ ԲԵՐԲԱՀԱՎԱԲԻ ՄԱՍԻՆ

Բամբակի բերքահավաքի կամպանիայի հաջողությունն ամբողջովին կախված է այն աշխատանքներից, վորոնք կտարվեն նրա նախապատրաստական շրջանում և նրանից, թե ինչպես կկազմակերպվի բերքահավաքը և ինչպես կտարվի պայքարը կորուստների, բերքահավաքի ու յուրաքանչյուր կիրգրամ բամբակը պետությանը հանձնելու համար. ըստ վորում աշխատանքի ձիշտ կազմակերպման, նրա վարձատրության և կոլտնտեսականների նյութական շահագուգւածության հարցերը պետք է դրվեն բամբակի բերքահավաքի կազմակերպման կենտրոնում:

Բերքահավաքը նախապատրաստված դիմավորելու և կազմակերպված ձևով անցկացնելու համար բամբակացան շրջանների շրջհողբաժինները, ՄՏ կայանները և կոլտնտեսությունները պարտավոր են ձեռնարկել հետևյալ միջոցառումները:

1. ԲԱՄԲԱԿԻ ՄԻՆԶ ԲԵՐԲԱՀԱՎԱԲԻ ՇՐՋԱՆՈՒՄ

1. Բոլոր կոլտնտեսությունների և բրիգադիւրների համար, ինչպես և յուրաքանչյուր կոլտնտեսության

և առանձին բրիգադի համար սահմանել բամբակի բեր-
քահավաքի (ամսական և հնգորյա) պլանները: Այդ
պլանները պետք է հասցնել յուրաքանչյուր կոլտնտե-
սության և բրիգադի և լայնորեն քննության առնել կոլ-
տնտեսություններում, բրիգադներում և աշխատավոր
մենատնտեսների մոտ:

2. Բոլոր կոլտնտեսություններում ստուգել և աշ-
խուրի գրքույկներում գրանցել՝ ցանքի ու մշակման
ժամանակ յուրաքանչյուր կոլտնտեսականին վաստա-
կած բոլոր աշխուրները:

3. Յուրաքանչյուր բրիգադ մինչև բամբակի բեր-
քահավաքի վերջնալն թափահովել:

ա) բարդանների անհրաժեշտ քանակով:

բ) յուրաքանչյուր կոլտնտեսականին յերկու գըր-
պան ունեցող գոգնոցով:

գ) վերանորոգված փոխադրական միջոցներով և
անհրաժեշտ քանակությամբ լծասարքով:

դ) կշեռքներով:

4. Վերանորոգել գոյություն ունեցող կամուրջ-
ները և վորտեղ անհրաժեշտ է, կառուցել նորերը,
նույնպես և գյուղամիջյան ճանապարհների փոս տե-
ղերը լցնել և քարերը հավաքել:

5. Ապրոքացիան վերջացնելուց հետո, անմիջա-
պես, ՄՏ կայանների և բամբակադուխ գործարանների
դիրեկտորները ապրոքատորների հետ միասին, ապ-
րոքացիոն արձանագրություններից կազմում են քաղ-
վածքներ, վորոնց մեջ նշվում են հողամասերը, դաշ-
տերն ու սերմացու հումութի վորակը, վորպիսին պիտի
մթերեն կոլտնտեսությունները և մենատնտեսները:

Այդ քաղվածքները խմբակային գյուղատնտես-

ների միջոցով հանձնվում են բրիգադերներին, վորոնք
և պատասխանատու յեն սերմացու բամբակը թե
առանձին հավաքելու, և թե գնման կետերին այն
առանձին հանձնելու համար:

Նմանապես գյուղատնտեսների և բամբակա-
դուխ գործարանների աշխատակիցների միջոցով կոլ-
տնտեսականները ծանոթանում են բամբակի հուլի
սահմանված ստանդարտների հետ, առանձին դաշտերի
և հողամասերի ըստ բամբակաթելի յերկարության
բաժանման հետ, նույնպես և բամբակի դաշտային
ապրոքացիայի տվյալները հետ:

6. Մինչև բամբակի բերքահավաքը յուրաքան-
չյուր կոլտնտեսությունում հատկացնել վորոշ քանա-
կով փոխադրական միջոց՝ բամբակն առանց տարայի
փոխադրելու համար, վորպիսի նպատակով շինել-հար-
մարեցնել չաթաններ, կողքերը բարձրացնել և փո-
խադրական միջոցների բաց տեղերը և անցքերը վերա-
նորոգել:

2. ԲԱՄԲԱԿԻ ԲԵՐՔԱՀԱՎԱՔԸ

1. Կտրականապես արգելվում է սահմանել մինչև
այժմ կիրառվող պրակտիկան՝ 3 չանաք: Բերքահա-
վաքը պետք է սկսել անմիջապես, նայած կնգուղների
բացվելուն, հաճախակի հետևողականորեն բամբակի
դաշտերով անցնելով ու հավաքելով մինչև այդ ուր
բացված կնգուղները:

2. Բամբակը հավաքել միայն լավ բացված կն-
գուղներից, յերբ բամբակը հեշտությամբ դուրս է գա-
լիս նրանից:

Յրտերն սկսվելու նախորդյալի առաջին բերքահավաքները ժամանակ կտրականապես արգելվում է բամբակը հանել կիսաբացված և չհասած կնգուղներին:

3. Բամբակը պետք է հավաքել չոր յեղանակին: Վաղ առավոտյան հավաքելիս (յերբ դեռ ցողը նստած է), մինչև բարդանները լցնելը, հենց դաշտում բամբակը բրեզենտների կամ բարդանների վրա փռել-չորացնել:

4. Անձրևից հետո պետք է քիչ սպասել, մինչև բամբակը չորանա, և միայն դրանից հետո սկսել բերքահավաքը:

Յեթե անձրևից հետո հավաքած հումքը կուեննա սահմանված նորմայից ավելի խոնավություն, անհրաժեշտ է այն՝ բրեզենտների կամ բարդանների վրա դաշտում չորացնել մինչև նորմալ, ստանդարտով սահմանված խոնավությունը, վորից հետո լցնել բարդանները:

5. Չորությունից, հիվանդություններից և ֆլասսատուներից ֆլասոված ու ժամանակից առաջ բացված կնգուղների բամբակը հավաքվում է առանձին և առանց խառնելու առողջ բամբակի հետ, հանձնվում է գնման կայանին առանձին:

Դեֆեկտավոր (պակասություն ունեցող, հիվանդ) լրիվ չբացված մասերով, դեղին փառով և սև բծերով բամբակը հավաքվում է զոգնոցի առանձին զրպանը: Հետագայում հիվանդ բամբակը լցնում են առանձին բարդանների մեջ, վրան նշելով «հիվանդ բամբակ», և պասպորտով հանձնվում է գնման կայան:

6. Բամբակի հումքի հավաքը պետք է կատար-

վի բամբակենու դաշտային ապրոբացիայի հետևանքներին համապատասխան: Այն ցանքերի բամբակի հումքը, վորոնք դաշտային ապրոբացիայի ժամանակ անպետք են համարվել իբրև սերմացու մթերելու համար, պետք է հավաքել, պահպանել և գնման կայաններին հանձնել ֆնացած հումքից բոլորովին առանձնացրած:

7. Կնգուղներից բամբակը պետք է հավաքել լրիվ, չթողնելով կնգուղների մեջ բամբակի մասնիկ:

8. Բամբակը հավաքել մաքուր, առանց ձեռքերով բռնելու կնգուղի տակի չորացած բաժակաթերթիկներից կամ չոր տերևներից, թույլ չտալով, վոր հումքի մեջ ընկնի վորևե աղբ:

9. Գետնից հավաքած բամբակը տեղավորել առանձին և լցնել առաձին բարդանների մեջ:

10. Հավաքած բամբակը դաշտում յուրաքանչյուր հավաքողից ընդունել առանձին ու նրա ներկայությամբ ճիշտ կշռել: Թույլ չտալ հավաքած բամբակի քանակը վորոշել «աչքաչափով»:

11. Բամբակի հումքի հանձնվող քանակը ճշտով կոմպլեկտավորելու և բամբակագոյի գործարանում մաքրելու համար, համաձայն կատարված դաշտային ապրոբացիայի, անհրաժեշտ է.

2) խառնել՝

- ա) չոր ու թաց բամբակը
- բ) առողջ և դեֆեկտավորը (պակասավորը)
- գ) մինչև շախտան ու նրանից հետո քաղածը
- դ) սերմացուն, պահեստին և վոչ սերմացուն
- ե) յերկարաթելը կարճաթելի հետ

դ) դանազան արդյունաբերական սորտերը (I սորտ, I ցածր և այլն)

է) բուսաբանական այլատեսակները (№№ 915, 96, 246);

12. Գնման կայաններին ու բամբակագործ գործարաններին հանձնվող բամբակի հումքի յուրաքանչյուր քանակի կցվում է պասպորտ՝ բրիգադերի ու կոլտնտեսությունների նախագահի ստորագրությամբ, վորի մեջ մանրամասն նշվում է.

ա) կոլտնտեսության անունը

բ) բրիգադի №-ը

գ) բուսաբանական այլատեսակությունը

դ) հիվանդ, չորությունից վտանգված կամ առողջ հումք

ե) մինչ շախտան կամ նրանից հետո քաղած հումք է

զ) սերմացու, պահեստի կամ վոչ սերմացու

է) բամբակաթելի յերկարությունն ըստ դաշտային ապրոքացիայի տվյալների

ը) արդյունաբերական սորտը (I սորտ, I ցածր և այլն)

թ) վոր բեպրոդուկցիան է

Բամբակի հումքն առանց պասպորտների՝ գնման կայանների կողմից չի ընդունվելու:

13. Յարավիզացիայի յենթարկված սերմերի ցանքերից և քիմիացման յենթարկված փորձադաշտերից հավաքած բամբակը հավաքվում և հաշվի յ առնվում առանձին:

14. Մինչև բամբակի բերքահավաքի վերջը շարունակ պայքարել բամբակի ցանքերն արածեցնող-

ների, փչացնողների և բամբակը վատնողների դեմ դատական պատասխանատվություն կանչելով այդպիսիներին:

3. ՍԵՐՄԱՑՈՒ ՀՈՒՄԲԻ ՀԱՎԱԲՈՒՄԸ

1. Սերմացու հաշվվում է I տեսակների՝ շախտայից առաջ հավաքած այնպիսի հողամասերի հումքը, վորոնք ապրոքացիա անցկացնելուց հետո ճանաչված են իբրև սերմացու ցանքեր: Սերմացու հումքի հավաքումը կատարվում է՝ հումքի և սերմերի մթերման, պահպանման և փոխադրության կանոնների համաձայն:

2. Ապրոքացիայի ժամանակ իբրև սերմացու ընտրված ցանքերը, նայած սորտի մաքրությունը, բաժանվում են հետևյալ կարգերի (կատեգորիաների).

I-ին կարգի—այն դաշտերը, վորտեղ ցանված են 95% և բարձր տեսակավոր մաքրություն ունեցող սերմեր՝ համաձայն 1934 թվի ապրոքացիայի տվյալների:

II-րդ կարգի—այն դաշտերը, վորտեղ ցանված են 95%-ից ցած տեսակավոր մաքրություն ունեցող սերմեր (բայց վոչ պակաս 80%-ից)՝ համաձայն 1934 թ. ապրոքացիայի տվյալների:

3. Սերմիկոնդի մթերման համար իբրև անպետք խոտանվում են հետազոտվող տեսակի՝ այլատեսակների ուժեղ խառնված, չորությունից ուժեղ ֆնասված այն բոլոր ցանքերը, վորոնք բերքահավաքի ժամանակ տալիս են տվյալ շրջանի հարյուր սահմանված բամբակաթելի յերկարության նորմայից պակաս, յու-

րաքանչյուր հետադուրս սորտի համար 1,5 մմ: Նույնպես պետք է խոտանել ցողունային ու կնգւղային ձևի գոմոզով, վիլտով և շիրայով (լվիճներով) ուժեղ վարակված դաշտերը: Այն դաշտերից, վորոնք վարակված են գոմոզով և վիլտով, և վորոնց տեսակավոր մաքրութունը 80%-ից բարձր է, սերմացու հումքը մթերվում է առանձին:

Ծանոթութուն. այդպիսի հումքից ստացված սերմը հանձնվում է Հոգժողկոմատի հատուկ ֆոնդին:

4. Սոտանելուց հետո մնացած առաջին և յերկրորդ կատեգորիայի դաշտերը՝ նայած նրանց բերքատվությանը, բաժանվում են յերկու խմբի:

1 խումբ—այն դաշտերը, վորոնք՝ համեմատելով տվյալ շրջանի համար սահմանված բերքատվության նորմայի հետ՝ ունեն բարձր և նորմալ բերքատվություն:

Այդ դաշտերից ստացված բերքը հատկացվում է սերմացուի և ցանելու համար:

II խումբ—այն դաշտերը, վորոնք տալիս են ցածր բերք, բայց տվյալ մասսիվի համար ընդունված միջին բերքատվության 50%-ից վոչ պակաս:

Այդպիսի դաշտերից ստացված բերքը մթերվում է պահեստի ֆոնդի համար:

5. Սերմացու հումքի բերքահավաքը կատարվում է առանձին՝ ապրոքացիայի սահմանած կարգերի համաձայն, վորի համաձայն բրիդադը կամ ողակը կատարում է առանձին բերքահավաք՝ ըստ սահմանած կարգերի՝ չխառնելով նրանք այլ հավաքածների հետ, ըստ վորում ողակը միանգամից հավաքում է միայն այս կամ այն կարգի հումքը:

Սերմացուի հումքը գնման կետերին հանձնելու ժամանակ, բացի հումքի հետ կցվող պասպորտը լրացնելուց, բարդանների վրա համապատասխան նշումներ են կատարվում:

1 կատեգորիա՝ սերմացու կամ պահեստի

II » » » » »

6. Բամբակենու ցանքերի բամբակաթելի տարբեր յերկարության առկայության դեպքում, վերջինները հավաքվում են ողակներով՝ ըստ տարբեր յերկարությունների:

7. Սերմացու հումքը հավաքելուց առաջ և առանձին կարգերի կամ բամբակաթելի առանձին յերկարության հողամասերի բերքահավաքը վերջանալուց հետո բոլոր պարկերը, վորոնց մեջ հավաքվել են բամբակը, պետք է ուղադրությամբ մաքրվեն նրանց մեջ մնացած հումքից՝ շուռ տալով, թափ տալով և կարերի տեղերը մաքրելով:

8. Բերքահավաքի ընթացքում շախտան տալու դեպքում, վորի հետևանքով բամբակենու աճեցողությունը կանգ է առնում, դաշտերում յեղած նորմալ բացված ամբողջ բամբակը պետք է հավաքել շախտան սկսվելու առաջին 5—6 օրվա ընթացքում և նրանք համարել մինչ շախտան հավաքված հումք:

9. Ելիտ-սերմնաբուծական ցանքերից հումքը հավաքելու ժամանակ, բամբակի հավաքման արտադրական նորմաները սահմանվում են սովորական նորմաներից 20—25% ցած, պահպանելով աշխորհրով ընդունված գնահատումները:

10. Ելիտ-սերմնաբուծական ցանքերից բամբակի

հումքի հավաքը կատարվում է գյուղատնտես-սերմնա-բույծների անմիջական հսկողութեամբ տակ:

11. Սերմնարուծական կոլտնտեսութեանների այն մասսիվներում, վոր նշանակված են թփեր ընտրելու համար 1936 թվի ելիտի բուծարանի համար, հումքը հավաքելը հեղաձգում են և սկզբում հավաքը կատարում են առանձին նշված թփերից, իսկ հետո շարքերից՝ բուծարանի սերմնարուծի հսկողութեամբ և մասնակցութեամբ, և հատուկ պարկ-տարայով հանձնում են ՄՏԿ-ի դժինգաուզին կից լաբորատորիան:

12. Սերմացու հումքն առանց տարայի տեղափոխելը, ինչպես և տարայով, բայց առանց մակազրութեան (մարկիւրովի) տեղափոխելը, կատեգորիկ կերպով արգելվում է:

13. 1) Ընպրողուկցիայի (1) ընպրողուկցիա նշանակում է այն սերմերը, վոր ցանվում են առաջին տարին) ցանքերի բամբակահավաքը կատարվում է սերմնարուծի հսկողութեան տակ և հանձնվում է ՄՏԿ-ին կից դժինգաուզին: Նույն տեղն է հանձնվում և 1) ընպրողուկցիայի բերքը:

14. Բամբակահավաքի ամբողջ կամպանիայի ընթացքում շրջհողբաժինները պարտավոր են ղեկավարել անհատական սեկտորի ինչպես բերքահավաքի գործը, նույնպես և ամենորյա հավաքած բամբակի առաքումը:

Գյուղխորհրդի նախագահները սխտեմատիկորեն շրջագայելով մենատնտեսների բամբակի դաշտերը, ստուգում են բերքահավաքի ժամանակին և վորակով կատարվելը և բամբակի փոխադրութեանն այն հաշ-

վով, վորպեսզի որվա հավաքած բամբակը հանձնվի գնման կայաններին նույն որը:

4. ՄԵԲԵՆԱՅԱՅՎԱԾ ԲԱՄԲԱԿԱՎԱԿԸ

1. Բամբակի բերքահավաքը պնեմատիկ մեքենաներով կատարելու համար ընտրվում են միջակ խտութեան ունեցող թփերով, ուղիղ շարքերով և ավելի համեմատաբար բացված կնգուղներով հողամասերը:

2. Բերքահավաքը պնեմատիկ մեքենաներով կատարելու ժամանակ՝ բամբակն աղբոտելուց խուսափելու համար՝ արգելվում է.

ա) բաց բերանով շլանգը մոտեցնել հողին

բ) շլանգը մոտեցնել կանաչ կամ չոր տերեփերին և կնգուղներին

գ) ներծծելու համար բերանին մոտեցնել կտրված կնգուղները՝ տերեփերիցներով:

3. Իբրև պարտադիր կանոն՝ յուրաքանչյուր շլանգիստ պետք է ունենա գոտի՝ շլանգը կախելու համար, վորով բամբակենու ճյուղերը և կնգուղները, շլանգիստի՝ շլանգով առաջ շարժվելու ժամանակ կապահովեն կոտրվելուց և թափվելուց:

4. Մեկ թփից մյուսին անցնելու ժամանակ անհրաժեշտ է լավ հետևել, վոր շլանգները դառնան շարքամիջերում և բամբակենու թփերը չջարդեն:

5. Յուրաքանչյուր շլանգիստի ամբոցներ վորոշ շլանգի և վորոշ շարքերի, վորոնց լրիվ բերքահավաքի համար և պատասխանատու կլինի նշված շլանգիստը:

6. Տուրմանը պետք է դնա վոչ թե հավաքողներին հավասար, այլ գտնվի վորոշ տարածութեան վրա

և առաջ շարժվի միայն այն ժամանակ, յերբ հավաքողն առաջ կանցնի, այսինքն՝ տուրմանը պետք է անցնի արդեն հավաքած հողամասով:

ՍԼԵԴԻՆԳՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ

7. Չհասած կնգուղները սկզբին գներով հավաքելու համար առաջին հերթին ընտրել մոլախոտերից մաքուր ու չբացված կնգուղներով դաշտերը:

8. Սկզբին գների հավաքած չբացված կնգուղները խոշոր աղբից (ճյուղեր և այլն) մաքրվում և յեղանակներով, վորից հետո կնգուղները մանր աղբից զատում են ձեռքով:

ԿՆԳՈՒՂԻՑ ԲԱՄԲԱԿԸ ՀԱՆՈՂ ՄԵՔԵՆԱՅԻ (ворохоочиститель) ԱՇԽԱՏԱՆՔԸ

9. 25 % խոնավություն ունեցող կնգուղները (փեղկերը մուգ շագանակագույն, շոշափելի չոր, ջարդվող) մաքրվում են վերոհիշյալ մեքենայով:

10. Այն կնգուղները, վորոնք ունեն ավելի խոնավություն (շագանակագույն, շոշափելի թաց, փեղկերը հեշտությամբ ծալվում են՝ առանց ջարդվելու, նույնպես և կանաչ)՝ մեքենայով մաքրելու համար պետք է նախորդ չորացնել խոնավության մինչև 15—20 % -ը (փեղկերը հեշտությամբ ջարդվում են, բայց դեռ փոշի չեն անում):

5. ԱՇԽԱՏԱՆԳԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

1. Բամբակի բերքահավաքը կատարում է ողակը՝ ողակավարի ղեկավարությամբ՝ ողակին ամրացված

այն հողամասից, վորի վրա նա տարել է մշակման աշխատանքները: Ողակավարը՝ բերգադիրից ստացած հնգորյա առաջադրանքի հիման վրա՝ ամեն որ ողակի յուրաքանչյուր անգամին հատկացնում է մի քանի շարք, վորտեղ և վերջինս կատարում է բերքահավաքը:

Այն դեպքերում, յերբ ավյալ ողակի հողամասում չկան լավ բացված կնգուղներ՝ բերքահավաքի տեմպերն ամբողջությամբ վերցրած կոլտնտեսությունում չթուլացնելու նպատակով՝ բերգադիրն իրավունք ունի, իբրև բացառություն, թույլ տալ ողակը ժամանակավորապես փոխադրել այլ հողամաս:

Այդպիսի փոխադրության դեպքում ողակը պարտավոր է անընդհատ հետևել յուր հողամասի բամբակենու դրությանը և բացվելու սկզբում պետք է վերադառնա յուր հողամասը:

Այն ողակը, վորին ոգնություն է ցույց տրվում, կանտրոլի յե յենթարկում փոխադրված ողակի աշխատանքը և նրա համար պատասխանատու յե:

2. Յուրաքանչյուր ողակի ներսում բամբակի հոսքի բերքահավաքը կատարվում է բացառապես անհատական գործարքի հիմունքներով:

3. Առաջադրել (խորհուրդ տալ) կոլտնտեսություններին՝ ողակավարին հաշվել լրացուցիչ 10—15 % աշխոր՝ առաջադրանքն ողակի կողմից կատարվելու պայմանով:

4. Յուրաքանչյուր որվա վերջին բերգադիրը բերգադրի անդամներին հայտնում է նրանց՝ որվա ընթացքում վաստակած աշխորների թիվը և հնգորյակում մի անգամ աշխորները գրանցում է կոլտնտեսականների աշխատանքային քարտերում:

ԲԱՄԲԱԿԻ 1935 ԹՎԱԿԱՆԻ ԲԵՐԲԱՀԱՎԱԲՆ ՈՒ ՄԹԵՐՈՒՄԸ ՆԱԽԱՂԱՏՐԱՍՏԵԼՈՒ ՅԵՎ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ՀԱՅԽԶ Ժողովուրդին և ՀԿ(Բ) Կենտկոմը՝ բամբակի 1935 թվականի բերքահավաքն ու մթերումը հաջող կազմակերպելու նպատակով վորոշում են.

1) Բերքահավաքն ավարտելու և բամբակը պետությունը հանձնելու ժամկետ սահմանել դեկտեմբերի 1-ը՝ հետևյալ բաշխմամբ ըստ ամիսների, հաշված տոկոսներով՝ տարեկան պլանի համեմատությամբ՝

Սեպտեմբեր	10 տոկ.
Հոկտեմբեր	50 »
Նոյեմբեր	40 »

2) Հաստատել բամբակի մեքենայացված բերքահավաքի պլանը 300 տոնն, հետևյալ բաշխմամբ ըստ շրջանների՝

Հոկտեմբերյանի շրջան	120 տոնն
Ղամարլիի շրջան	80 »
Վաղարշապատի շրջան	70 »
Վեդուշի շրջան	30 »

3) Հողփողկոմատին և Հայբամբակտրեստին՝ մինչև սեպտեմբերի 1-ը տեղերն ուղարկել բամբակ հանձնելու շրջանային ամսական պլանները. առաջարկել շրջագործկոմներին, ՀԿ(Բ) շրջկոմներին և ՄՏԿայաններ-

ըի գիրքեկտորներին հաստատել և վոչ ուշ քան սեպտեմբերի 5-ը կոլտնտեսություններին, կոլտնտեսային բրիգադներին ու անհատական աշխատավորական տնտեսություններին հասցնել բամբակի հանձնման որացուցային պլանները: Մինչև սեպտեմբերի 1-ը մեքենայացված բերքահավաքի պլանը հասցնել մինչև յուրաքանչյուր բամբակահավաք մեքենան:

4) Պարտավորեցնել Հողփողկոմատին՝

ա) Բոլոր կոլտնտեսություններում ստուգել բերքահավաքի ընթացքում աշխատանքի կազմակերպման հետ կապված ձեռնարկումները (բրիգադների, ողակների կազմը, վերջիններին մինչև բերքահավաքի վերջը վորոշ հողամասեր ամրացնելը, մինչև բերքահավաքը վաստակած աշխուրները գումարելն ու կոլտնտեսականների աշխատանքի վերջին մեջ գրանցելը), մեկնույն ժամանակ ճշտելով արտադրանքի նորմաներն ըստ յուրաքանչյուր կոլտնտեսության ու յուրաքանչյուր բրիգադի՝ նայած բամբակենու վիճակին:

բ) Բամբակի բերքահավաքի աշխատանքները կատարել անհատական գործարքի հիման վրա, պարտադիր կարգով ամեն որ հաշվի առնելով յուրաքանչյուր կոլտնտեսականի հավաքած բամբակը, և կատարված աշխատանքի արդյունքը կոլտնտեսականների աշխատանքային գրքույկների մեջ գրանցել վոչ ուշ քան հինգ որը մեկ անգամ:

գ) Սերմացու բամբակի բերքահավաքի վորակը բարձրացնելու նպատակով վերջինիս աշխատանքի նորման սահմանել սովորական նորմայից 20—25 տոկոսով ցածր, այդ աշխատանքի համար առանձնացնելով լավագույն բամբակ հավաքողներին: Հսկողություն

տակ առնել բերքահավաքը սերմնաբուծական կոլտնտեսություններում, առանձնապես ելիտային հողամասերում;

դ) Վոչ ուշ քան մինչ սեպտեմբերի 1-ը շրջնորբաժիններին, ՄՏԿայաններին ու խորհրդատեսություններին ուղարկել հատուկ հրահանգ՝ բամբակի բերքահավաքի կանոնների մասին:

ե) Մինչև սեպտեմբերի 10-ն ավարտել բամբակի մեքենայացված բերքահավաքի կադրերի (մեքենավարների, մեխանիկների) պատրաստման ու վերապատրաստման դասընթացների աշխատանքը, տրակտորներն ապահովելով փորձված տրակտորիստներով: Նույն ժամկետին ավարտել բերքահավաքի մեքենաների պլանով սահմանված վերանորոգումն ու մոնտաժը:

զ) Մինչև սեպտեմբերի 10-ն ստուգել դաշտային կայանների, մանկական մսուրների և կոլտնտեսականների կուլտուր-կենցաղային սպասարկման ամբողջ գործի վիճակը, այն հաշվով, վոր մինչև բերքահավաքի սկիզբը վերանորոգվեն ու կարգի բերվեն դաշտային կայանները, կայաններին կից կազմակերպվեն մսուրներ, կուլտսպասարկում և սնունդ:

է) Բամբակի սերմացվի ցանքերի ապրոբացիան ավարտել մինչև սեպտեմբերի 20-ը և ապահովել սերմացու բամբակի բերքահավաքն ապրոբացիայի արդյունքներին համապատասխան:

ը) Կազմակերպել հավաքվող բամբակի նախնական տեսակավորումը դաշտում՝ ըստ մթերման ստանդարտների:

Մթերակայանների վարիչներին և ՄՏԿայաններին

դիրեկտորներին՝ մինչև սեպտեմբերի 5-ը բերքագիրներին ու բամբակ հավաքողներին ծանոթացնել բամբակի ստանդարտներին, հետագայում հրահանգելով և վերահսկողությունն սահմանելով դաշտում բամբակի ձիշտ բերքահավաքի ու տեսակավորման նկատմամբ:

5) Տեղական արդյունաբերություն ժողկոմատին, Հողթղկոմատին և Հայկոոպին՝ կոլտնտեսություններն ապահովել անհրաժեշտ քանակությամբ կշառքաբերով ու կշեռքներով:

Չափ ու կշռի Վարչությունը՝ կոլտնտեսություններում ու մթերակայաններում մինչև սեպտեմբերի 10-ը կշեռքների ու կշառքաբերի ստուգում կատարել:

6) Պարտավորեցնել շրջգործկոմիներին, շրջնորբաժիններին, ՄՏԿայանների դիրեկտորներին՝ կազմակերպել հավաքված բամբակն ամեն օր պարտադիր կերպով անմիջականորեն դաշտից գնման կայանները փոխադրելու գործը, թույլ չտալով, վոր բամբակն աղբակալվի ու կեղտոտվի բերքահավաքի ու փոխադրման ժամանակ:

Բոլոր կոլտնտեսություններում կազմակերպել հատուկ պաշտպանություն՝ բամբակի ցանքերն արածեցնելուց և բերքը հափշտակումներից պահպանելու համար: Պարտավորեցնել դատական մարմիններին պատասխանատվության յնթարկել ցանքերն արածեցնող, բամբակը փչացնող ու հափշտակող հանցավորներին:

7) Սահմանել, վորպես պարտադիր կանոն, վոր կոլտնտեսություններն ու անհատական տնտեսությունները նախապես չորացնեն ստանդարտով նախատեսվածից ավելի խոնավ բամբակը:

8) Առաջարկել շրջկոմներին, շրջգործկոմներին և ՄՏԿայանների դիրեկտորներին այնպիսի կարգ սահմանել, վոր ազատված բամբակի դաշտերում անմիջապես հավաքվեն ցողունները և աշնանավար կատարվի:

ՀՍԽՀ Ժողկոմխորհն ու ՀԿ(բ)Կ Կենտկոմը բամբակի բերքահավաքի ու հանձնման պլանների կատարմանը զուգընթաց, շրջգործկոմների նախագահներին, ՀԿ(բ)Կ շրջկոմի քարտուղարներին, շրջհողատիրներին ու ՄՏԿայանների դիրեկտորներին պահանջում են հատուկ ուշադրություն դարձնել հավաքվող բամբակի վորակի նկատմամբ այնպես, վոր չթուլատրվի չհասունացած բամբակի բերքահավաքը, վոր բամբակի զանազան տեսակները չխառնվեն իրար՝ հատկապես մինչև ու հետսառնամանիքայինները, ինչպես նաև առողջ և հիվանդություններից ու գյուղատնտեսական ֆնասատուներից ֆնասված բամբակը չխառնելը:

Բամբակի բեքեմնավաքի ասպարիզում:

1) Բամբակ-տրեստին՝ վոչ ուշ քան մինչև սեպտեմբերի 15-ը լիակատար պատրաստ վիճակի բերել բոլոր մթերակայաններն ու բամբակագործ գործարանները, ավարտել ծածկերի վերանորոգումը, հատակների ասֆալտումը, բակերի սալահատակումն ու հարթումը՝ մթերված բամբակը նորմալ կերպով ընդունելու ու պահպանելու համար:

2) Ղամարվի ու Յերևանի նոր ծածկերի կառուցումն ավարտել մինչև սեպտեմբերի 25-ը: Պահեստի շենքերով չապահովված բամբակի համար բերքահավաքի սկզբից հենց պատրաստել հատուկ հրապարակներ այն հաշվով, վոր սեպտեմբերի ու հոկտեմբերի բերքը (բացի սերմացու և առաջին տեսակի բամբակից) հակերով դրվեն չոր հրապարակներում, ծածկերը թողնե-

լով ավելի ուշ հավաքված բամբակի պահպանման համար:

3) Վոչ ուշ քան մինչև սեպտեմբերի 5-ը բամբակագործ գործարանները, մթերակայանները, ՄՏԿայաններն ու կոլտնտեսություններն ապահովել բամբակի ստանդարտների նմուշներով, բոլոր կոլտնտեսականներին լիովին ապահովելով բամբակի ստանդարտների նկարագրությամբ՝ հայերեն ու թուրքերեն լեզուներով:

4) Բամբակի ընդունումը, տեսակավորումը, պահպանումն ու փոխադրումը կատարել ըստ Աշխատանքի ու Պաշտպանության Խորհրդի կողմից սահմանված տեսակների ու դասերի, ինչպես նաև ալյաձևությունների ու յերկարության: Մթերակայաններում բամբակի ընդունումը կատարել առանց ընդմիջման:

5) Բամբակտրեստին և մթերումների կոմիտեյի շրջանային լիազորներին՝ սխտեմատիկ վերահսկողություն կազմակերպել մթերակայանների աշխատանքի նկատմամբ և Աշխատանքի ու Պաշտպանության Խորհրդի վորոշմանը համապատասխան սահմանել բամբակի ընդունման այնպիսի կարգ, վորը վերացներ չարաչահումների, կոլտնտեսականների հանձնած բամբակի թերակշռման ու տեղակները սխալ վորոշելու հնարավորությունը և ապահովել հանձնվող բամբակի մանրադնին հաշվառումն ըստ յուրաքանչյուր կոլտնտեսության ու անհատական տնտեսության, ինչպես նաև կոնտրակտացիայի պլանը գերակատարելու համար հասանելիք հավելումների և մրցանակների ժամանակին վճարումը:

6) Բամբակի ճիշտ բերքահավաքն ապահովելու նպատակով պարտավորեցնել Բամբակտրեստին կոլտնտեսականներին ապահովել յերկու զրպանանի զոդ-նոցներով: Առաջարկել Առևտրի ժողկոմատին այդ նպատակի համար առանձնացնել 12.000 մետր բյադ:

7) Կենտկոմի Դյուզատնտեսական բաժնին. մինչև սեպտեմբերի 5-ը մթերման ցանցի կադրերի ստուգում անցկացնել և Բամբակտրեստի հետ միասին ապահովել գնման կայանների հաստիքների լրիվ կոմպլեկտավորումը:

8) Մինչև սեպտեմբերի 1-ն ավարտել յեղած պարկ-տարայի, բրեզնտների, կշռասարքերի տնտեսության ու լաբորատորիաների սարքավորման վերանորոգումը: Ապահովել նոր բարդանների առնվազն ութ շրջանառությունը՝ վերջիններիս ռացիոնալ ոգտագործման միջոցով և բարդանները կոլտնտեսություններին բաց թողնել, նայած նրանց բամբակի բերքահավաքին ու հանձնման տեմպերին: Սերմնաբուծական կոլտնտեսությունների հումքի համար բարդանների մատակարարման կրկնակի նորմա սահմանել: Առաջարկել Բամբակտրեստին Հողժողկոմատի հետ միասին հինգ որվա ընթացքում ժողկոմխորհին ներկայացնել տարայի բաշխումն ըստ շրջանների, միևնույն ժամանակ կադմակերպելով դեռ անցյալ տարվանից կոլտնտեսականների ու մենատնտեսների մոտ մնացած պարկ-տարաների հավաքումը և կարկատել կոլտնտեսություններում յեղած պարկ-տարանները:

9) Պարտավորեցնել շրջգործկոմիներին նախագահներին, շրջկոմի քարտուղարներին, ՄՏԿայանների ու բամբակադուրի գործարանների ղեկավարներին և

մթերակայանների վարիչներին կադմակերպել 1935 թվականի բամբակի բերքի 10 տոկոսի փոխադրումը գործարաններն՝ առանց տարայի, վորի համար անհրաժեշտ և անմիջապես մինչև շրջաններն ու յուրաքանչյուր կոլտնտեսությունը հասցնել առանց տարայի փոխադրման կոնկրետ պլանը, ստուգել կոլտնտեսությունների փոխադրական միջոցները, դամիշի, չաթանների, ֆաների մթերման ընթացքը:

10) Բամբակտրեստին՝ անմիջապես ձեռնարկել ավտոմեքենաների վերանորոգմանը, ավարտելով այն մինչև սեպտեմբերի 10-ը և պայմանագիր կնքել Հող-ժողկոմատի Բամբակվարչության հետ՝ բամբակացան ՄՏԿայանների տրանսպորտը բամբակի փոխադրման համար ոգտագործելու վերաբերյալ:

11) Առաջարկել Ավտոբեմանարին, Ռեզիստսրիտին, Հայկոպին՝ Բամբակտրեստի ավտոպարկն ապահովել պահանջվող քանակությամբ պահեստի մասերով, ակզինով, վառելիքով և յուղելու նյութերով:

12) ՀՍՍՀ Ժողկոմխորհին կից՝ ԽՍՀՄ-ի Ժողկոմխորհի Մթերման կոմիտեի լիազորությանը և Բամբակտրեստի վրա պարտականություն դնել՝ մշակելու և իրենց սխտեմի գծով տեղերն ուղարկելու՝ կորուստների դեմ պայքարելու վերաբերյալ հրահանգը:

13) Պարտավորեցնել Հայճանտրանսին, շրջգործկոմիների նախագահներին և ՄՏԿայանների ղեկավարներին ճանապարհների ու մատուցողիների վերանորոգումը և բամբակի բեռների փոխադրման բոլոր ճանապարհների կամուրջների վերանորոգումն ու կառուցումն ավարտել վոյ աշ, քան մինչև այդ տարվա սեպտեմբերի 1-ը:

14) Յերևանի նոր բամբակազտիչ գործարանի լոնտաժն ավարտել մինչ սեպտեմբերի 15-ը:

15) Մինչ սեպտեմբերի 10-ը կոմպլեկտավորել բամբակազտիչ գործարանները յեւհերթ աշխատանքն պահովող բանուժով:

16) Կատարել բուսաբանական ու արդյունաբերական տեսակների սերմացվի գտում՝ բամբակենու պաշտային ապրոքացիայի արդյունքներին համապատասխան:

17) Բամբակտրեստին՝ վոչ ուշ, քան մինչև սեպտեմբերի մեկը լիովին ավարտել բամբակազտիչ գործարաններում ու մթերակայաններում յեղած հակահրդեհային տնտեսութան վերանորոգումը, վերջիններս ապահովելով պակասորդ ինվենտարով: ԱՍՖՈՀ-ի Ներքաբժոզկոմատի ՀՍՈՀ լիազոր ընկ. Մուղդուսուն՝ մինչև սեպտեմբերի 20-ը լիովին կատարել հակահրդեհային տնտեսութան ու պաշտպանութան վիճակի ստուգումը ՀՍՈՀ բամբակսիտեմում:

18) Կոլտնտեսային ակտիվին և մթերման սիստեմի, բամբակազտիչ գործարանների ու ՄՏԿայանների աշխատողներին հրահանգելու և նրանց ուշադրութունը բամբակի բերքահավաքի ու մթերման խնդիրների շուրջը մղելի՜րգացիայի յենթարկելու նպատակով, Կենտկոմն ու Ժողկոմխորհն առաջարկում են շրջաններում մինչև սեպտեմբերի 5-ն անցկացնել՝

ա) կոլտնտեսային ակտիվի հավաքներ, վորտեղ հանրագումարել բերել ցանքի մշակման արդյունքները և քննութան առնել բամբակի բերքահավաքի ու մթերման խնդիրները:

բ) մթերման սիստեմի ու բամբակազտիչ գործարանների աշխատողների խորհրդակցություններ:

գ) մինչև սեպտեմբերի 10-ը բամբակացան շրջանների կոլտնտեսությունների, ՄՏԿայանների, բամբակազտիչ գործարանների, մթերակայանների բոլոր սկզբնական կուսկազմակերպություններում անցկացնել կուսակցական որ՝ նվիրված 1935 թվականի բամբակի բերքահավաքն ու մթերումը նախապատրաստելու և անցկացնելու հարցերին:

Բամբակի բերքահավաքի ու մթերման կամպանիաների սպասարկման ասպարհում:

1) Առաջարկել Հայկոոպին (ընկ. Կոստանյանին), Հայառին (ընկ. Զուրաբյանին), Հայսոսնդառին (ընկ. Զախմախյանին)՝ սահմանված ժամկետներին ապրանքներ ներմուծել բամբակացան շրջանները, համաձայն Հայաստանի Ժողկոմխորհի կողմից հաստատված պլանի:

2) Հայկոոպին՝ մինչև սեպտեմբերի 5-ը լիովին ավարտել 30 շրջիկ-կրպակների կազմակերպումը բամբակացան շրջաններում: Բամբակի բոլոր մթերակայաններին կից կազմակերպել թեյարաններ: Դաշտերում ևս կազմակերպել կոլտնտեսային ինքնագործ սնունդ:

3) Առաջարկել Մանդառին շրջիկ-կրպակներին և շրջավաճառների թիվը բամբակացան շրջաններում հասցնել 12-ի:

4) Առաջարկել Ներքաբժոզկոմատին (ընկ. Դասախյանին), Հայսոսնդառին (ընկ. Զախմախյանին), Հայկոոպին (ընկ. Կոստանյանին) 5 որվա ընթացքում Ժողկոմխորհի հաստատութանը ներկայացնել բամբակացան շրջաններում հացի, ալյուրի և հացահատ

տիկի վաճառքը ծավալելու կոնկրետ պլանը, իսկ Ջագոտղեանոյին (ընկ. Փոչադյանին)՝ հացահատիկն ու ալյուրը ժամանակին փոխադրել շրջաններ:

5) Հանձնարարել ներքառօղկումատին (ընկ. Պաստկյանին) հսկել առևտրական ցանցը ժամանակին ծավալելու ու բամբակացան շրջաններն ապրանքներ փոխադրելու վրա և տասն ուր մեկ անգամ ինֆորմացիա ներկայացնել Ժողկոմխորհին:

6) Հայտնարկողային՝ (ընկ. Թաքադյանին) առանձնացնել հետևյալ շրջիկ բրիգադները.

Լծասարքի վերանորոգման՝ չորս բրիգադ.

գումակային ու գյուղատնտեսական ինվենտարի վերանորոգման՝ վեց բրիգադ.

ձիերի պայտման՝ վեց բրիգադ.

չորեր կարելու ու կարկատելու՝ չորս բրիգադ.

կոշիկներ կարելու ու կարկատելու՝ չորս բրիգադ:

7) Առաջարկել Հայգյուղտնտմատին (ընկ. Գեվորգյանին) և Հայկոսպին (ընկ. Կոստանյանին)՝ ապահովել անհրաժեշտ քանակությամբ կշեռքների ու կըշաքարների, ինչպես նաև սալակների, լծասարքի և ալյնի վերանորոգման նյութերի ժամանակին փոխադրումն ու վաճառքը կոլտնտեսություններին:

8) Հանձնարարել լուսօղկումատին՝

ա) բամբակացան շրջանների մանկահրապարակներում ընդգրկել 8295 յերեխա: Գործուղել չորս աշխատողներ՝ նախադպրոցական հիմնարկներին հրահանգելու համար.

բ) կազմակերպել ութը կարմիր վրան, ապահովելով նրանց գրականությամբ: Վրաններում կազմակեր-

պել քաղաքական ու գեղարվեստական գրականության, ինչպես նաև թերթերի սխտեմատիկ ընթերցանություն.

գ) կոլտնտեսային ակումբների միջոցով կազմակերպել դաշտային տեղեկատու սեղաններ.

դ) Ցերևանի Պետթատրոնի ուժերով բամբակացան շրջաններում կազմակերպել 20 ներկայացում, Ղամարլի թատրոնի ուժերով՝ 20 ներկայացում, Թուրքական թատրոնի ուժերով՝ 45 ներկայացում.

ե) արևելյան անսամբլի ուժերով կազմակերպել 30 համերգ:

9) Առաջարկել Հայկենոյին՝ բամբակացան շրջաններում ապահովել 12 շրջիկ կինոների կանոնավոր աշխատանքը:

10) Առաջարկել Ռադիո-կոմիտեյին՝ կազմակերպել բամբակի բերքահավաքի կամպանիայի սպասարկումը հատուկ ադիո-հաղորդումներով:

11) Առաջարկել Գյուղհրատին մինչև սեպտեմբերի 5-ը լույս ընծայել տուրման-վակուումների վերաբերյալ բրոշյուրը և հրատարակել պլակատներ ու հրահանգ՝ բամբակի բերքահավաքի մասին:

12) Հանձնարարել Առօղկումատին.

ա) բերքահավաքի կամպանիայի ընթացքում վերաբաշխել շրջանային բուժկետերի ու բուժարանների աշխատանքն աշակետ, վոր կոլտնտեսականներն ու աշխատավոր-մենատնտեսներն ապահովվեն բուժսանիտարական սպասարկմամբ՝ դաշտային աշխատանքներից ազատ ժամանակ.

բ) շրջանային բուժկետերի ու բուժարանների վարիչների վրա դնել դաշտերում կոլտնտեսականների

ու աշխատավոր մենատնտեսների բուժօգնութիւնը կազմակերպելու պատասխանատուութիւնը, բուժանձնակազմին պարտավորեցնելով սիստեմատիկաբար մեկնել դաշտերը՝ առաջին օգնութիւն ցույց տալու, սանտուսավորական աշխատանք կատարելու, առաջին օգնութեան կայանների աշխատանքը ղեկավարելու և այլն.

դ) բերքահավաքի կամպանիայի ամբողջ ժամանակամիջոցում շրջանային կենտրոնների բուժաշխատողներից բամբակացան շրջաններն ուղարկել 37 բժշկական բրիգադ՝ առնվազն հինգական որ ժամանակով.

դ) բերքահավաքի կամպանիայի սպասարկման ասպարիզում շրջաններին օգնութիւն ցույց տալու համար մերևանից շրջաններն ուղարկել վեց բժիշկ և շրջիկ կոլտնտեսային ավտոբուժարան (բաղկացած 2—3 բժշկից և մանկաբարձուհի-բուժակուհուց).

ե) բոլոր շրջանային դեղատներն ապահովել անհրաժեշտ քանակութեամբ դեղորայքով (խինիւն և այլն) և վերակապութեան նյութեղանով.

զ) մինչև սեպտեմբերի 10-ը կազմակերպել գյուղական 183 մսուր:

<< Ազգային գրադարան

NL0280483

18436

82

НАРКОМЗЕМ ССР — ХЛОПКОВОЕ УПРАВЛЕНИЕ

Инструкция по сбору хлопка

СЕЛЬХОЗГИЗ-ЭРИВАНЬ 1935.